

**Oponentský posudek diplomové práce
Přínosy a omezení metody Social LCA**

Autorka: Bc. Markéta Jedličková

Vedoucí: Ing. Jan Vávra, Ph.D.

Univerzita Pardubice

Fakulta chemicko – technologická

Katedra ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu

Akademický rok: 2014/2015

Studijní program: N2807 Chemické a procesní inženýrství

Studijní obor: Ekonomika a management chemického a potravinářského průmyslu

Práce byla zpracována na velmi aktuální téma související s environmentálními a sociálními a socio-ekonomickými přesahy průmyslových výrob a zodpovědností firem v této oblasti.

Koncept firmy jako subjektu, jehož jediným cílem a zájmem je generování zisku, byl už dávno překonán. Ropné havárie a další ekologické katastrofy začaly klást velký důraz na zodpovědnost (nejen) podniků za vliv jejich činnosti na životní prostředí. V poslední době je stále výraznějším tématem vliv podniku na sociální a socio-ekonomické prostředí, v němž působí. A to nejen na zaměstnance, dodavatele a odběratele, ale všechny dotčené osoby i skupiny obyvatel v širším kontextu. Zatímco v oblasti environmentálního působení firem už existuje celá řada norem a předpisů na národní, evropské i jiné mezinárodní úrovni, pro oblast působení socio-ekonomického (v celém životním cyklu výrobku v pojetí Social LCA) zatím takové normy vytvořeny a přijaty nebyly.

Hlavním cílem práce bylo zmapovat možnosti a limity hodnocení sociálních, socio-ekonomických a případně environmentálních dopadů podnikatelské činnosti v kontextu celého životního cyklu produktu. Tento cíl se autorce podařilo naplnit. Práce přináší ucelený přehled o světových trendech posuzování či dokonce měření zmíněných dopadů a srozumitelně představuje hlavní metody k tomu využívané.

Cílem praktické části práce pak bylo zjistit, jak ke sledování socio-ekonomických, popř. i environmentálních dopadů přistupuje konkrétní podnik. V tomto případě zvolila autorka metodu kvalitativního výzkumu, což je vzhledem k velmi omezené datové základně v této oblasti zřejmě nejvhodnější způsob získávání relevantních informací. Šetření odhalilo, že i velmi environmentálně a sociálně zodpovědný podnik metodu Social LCA nevyužívá, dokonce s ní není seznámen. To souvisí s relativní novostí této metody, ale především s absencí motivace podniku tuto metodu realizovat.

Práce je přehledně členěna na úvod, 6 kapitol a závěr.

V 1. kapitole jsou popsány obecně užívaná pojetí životního cyklu výrobku včetně metod Life Cycle Assessment (LCA) a Social Life Cycle Assessment (S-LCA).

Metody LCA a S-LCA jsou pak podrobně rozpracovány v kapitolách 2 a 3. Ve 2. kapitole je přiblížena historie metody LCA a postup realizace této metody v praxi. Metodě S-LCA, tedy nosnému tématu celé práce, je věnována kapitola 3. Autorka uvádí srovnání s již prakticky využívanou metodou LCA, v obecném kontextu se zmiňuje o důvodech, které vedly a vedou k zájmu o zkoumání socio-ekonomických souvislostí životního cyklu výrobku z hlediska pracovníků, spotřebitelů, místních komunit i celé společnosti.

Ve 4. kapitole je pak uveden i konkrétní příklad studie provedené metodou S-LCA a v teoretické rovině popsána aplikace této metody.

V 5. kapitole autorka popisuje již zmiňovanou **metodu kvalitativního výzkumu** jako základní metodu svého vlastního bádání. Jak už jsem zmiňoval, formu hloubkového rozhovoru s odborníkem, jenž se výrobky a jejich vazbami na životní prostředí i na sociální aspekty uvnitř i vně svého podniku zabývá v rámci své každodenní praxe, považuji v daném případě, kdy nejsou k dispozici téměř žádná relevantní data, za nejvhodnější.

Kapitola 6 přináší výsledky šetření provedeného uvnitř renomované nadnárodní **společnosti Brenntag** zabývající se distribucí chemikálií pro průmyslové zákazníky. Šetření ukázalo, že pro společnost, která není přímo producentem, ale povětšinou pouze distributorem, není jednoduché, ne-li přímo nemožné, sledovat v environmentálním či socio-ekonomickém pohledu celý životní cyklus výrobku. Přestože se společnost těmto oblastem intenzivně věnuje a je držitelem řady certifikátů (Responsible Care, SQAS/ESAD II, Green Product Line), s metodami LCA či S-LCA není vůbec seznámena a tudíž je nevyužívá.

V závěru jsou shrnuta zjištění vážící se k cílům diplomové práce. Na základě provedených šetření autorka potvrzuje, že metody LCA a především S-LCA nejsou v českém prostředí téměř vůbec využívány. To je dáno několika faktory: absencí výraznějšího společenského tlaku, neexistencí příslušných norem, v což rezultuje velmi nízká motivace podniků tyto metody aplikovat. A to i v případě, že se podnik na tomto poli chová velmi zodpovědně. Aktuálně používané metody však stanovují pouze pravidla pro chování podniku v konkrétních situacích, podnik tak nevynakládá žádné nadstandardní úsilí o zjišťování a využívání informací, které přesahují jeho činnost.

Východiskem práce bylo velmi dobré zpracování rešerše odborné literatury a zpracování scénáře pro řízený hloubkový rozhovor. Vedle teoretických východisek se tak autorka měla možnost seznámit i s praktickým využitím popisovaných metod. **Velmi dobrá příprava byla základem pro celkové velmi dobré vyznění práce.**

Po formální stránce je práce velmi dobře zpracovaná, byť není prosta stylistických chyb a nepřesností (popisky obrázků, záměna pojmů „negativně“ a „pozitivně“ v kapitole 4 apod.). Písemný projev je vyvážený a text je psán srozumitelně.

Po obsahové stránce v práci postrádám informace o praktickém využívání metody S-LCA podniky v zahraničí (i uvedený příklad je výsledkem zkoumání vědců, nikoliv společnosti, která tuto metodu využívá) a důvody, které je k tomu vedou. Od toho by se pak mohl odvíjet návrh motivačních prvků pro tuzemské podniky k realizaci metody S-LCA. Práce dle stanovených cílů odpovídá na otázky „co je metoda S-LCA“ a „zda je využívána společnostmi v České republice“, pokud by odpověděla i na otázku „Co by společnosti mohlo vést k jejímu využívání“, pak by byla práce přínosem i v praxi.

Diplomovou práci doporučuji k závěrečné obhajobě s tím, že ji hodnotím známkou velmi dobře.

V Pardubicích dne 21. května 2015

Návrh otázek:

1. Jaké přínosy by mohly podnik motivovat pro zavedení metody Social LCA?
2. Jakými normami a certifikáty se řídí společnost Brenntag ve vztahu k životnímu či socio-ekonomickému prostředí, v jakém vztahu jsou tyto metody k metodě S-LCA?

Jméno: Ing. Vít Luptovský
Adresa: Devotyho 1737, Pardubice 530 02
E-mail: vitekluptovsky@seznam.cz
Mobil: 603 856 815